

Väljaandja: Riigikogu
Akti liik: välisleping
Teksti liik: algtekst
Jõustumise kp: 21.03.2012
Avaldamismärge: RT II, 28.11.2011, 5

Eesti Vabariigi ja Araabia Ühendemiraatide vaheline investeringute soodustamise ja vastastikuse kaitse leping

Vastu võetud 20.04.2011

[Investeringute soodustamise ja vastastikuse kaitse lepingute ratifitseerimise seadus](#)

[Välisministeeriumi teadaanne välislepingu jõustumise kohta](#)

Eesti Vabariik ja Araabia Ühendemiraadid (edaspidi *lepingupooled*),

soovides suurendada omavahelist majanduslikku koostööd, pidades silmas õigusaktide kohaselt tehtud ühe lepingupoolse investorite investeringuid teise lepingupoolse territooriumil;

tunnistades, et nimetatud investeringute edendamine ja vastastikune kaitse soodustab kapitali liikumist ja lepingupoolte majanduslikku arengut;

nõustudes, et stabiilne investeerimiskeskond aitab tõhustada majanduslike ressursside kasutamist ja parandada elatustaset;

mõistes, et investeringute soodustamine nõuab ühe lepingupoolse investori ja teise lepingupoolse ühiseid pingutusi;

on kokku leppinud järgmises.

ARTIKKEL 1 **Mõisted**

Lepingus kasutatakse järgmisi mõisteid.

1. *Investor* – mõlema lepingupoolse puhul:

a) füüsiline isik, kes on lepingupoole kodanik selle õigusaktide kohaselt ja kes investeerib teise lepingupoole territooriumil;

b) juriidiline isik, mis on asutatud lepingupoole õigusaktide kohaselt ning on teise lepingupoole territooriumil asuva investeeringu omanik, valdaja või osanik;

c) lepingupoole valitsus.

2. *Investeering* – igat liiki vara, mille ühe lepingupoole investor on investeerinud teise lepingupoole territooriumil selle riigi õiguse kohaselt, esmajoones:

a) vallas- ja kinnisvara ning muud õigused, nagu hüpoteek, pant, kasutusvaldus ja muud samalaadsed õigused;

b) aktsiad, osad ja teised äriühingus osalemise vormid;

c) taasinvesteeringutud tulu, võlakirjad, rahanõuded või muud investeeringuga seotud rahalist väärtust omavad õigused;

d) intellektuaalse omandi õigused, nagu need on määratletud Maailma Intellektuaalse Omandi Organisatsiooni egiidi all sõlmitud mitmepoolsetes lepingutes, mille osalised on mõlemad lepingupoole, sealhulgas autoriõigus ja sellega kaasnevad õigused, tööstusomandi õigus, kaubamärk, patent, tööstusdisain ja tehnoloogiline meetod, taimesordiõigus, oskusteave, ärisaladus, ärinimi ja firmaväärtus;

e) seaduse, haldusakti või lepingu alusel antud õigus tegelda majandus- ja äritegevusega. Käesolev leping ei hõlma loodusvarasid.

Vara investeerimise või taasinvesteerimise vormi muutus ei mõjuta selle olemust investeeringuna, kui muutus ei ole vastuolus vara esialgse investeerimise puhul antud võimalike kooskõlastustega.

3. *Tulu* – investeeringust saadav tulu, esmajoones kasum, dividendid, kapitalitulu, intressid, kasutustasu ning muud tasud.

4. *Vabalt konverteeritav valuuta* – iga valuuta, mida kasutatakse laialdaselt rahvusvaheliste tehingute tegemisel ja millega kaubeldakse peamistel valuutabörsidel.

5. *Territoorium*:

a) Eesti Vabariigi puhul Eesti Vabariigi maismaaterritoorium ja territoriaalmeri, samuti territoriaalmeri välispiiriga külgnevad merealad, sealhulgas merepõhi ja maapõu, mille üle on Eesti Vabariigil kooskõlas rahvusvahelise õigusega suveräänne õigus ja jurisdiktsioon;

b) Araabia Ühendemiraatide puhul Araabia Ühendemiraatide territoorium, selle territoriaalmeri, õhuruum ja merealused alad, mille üle on Araabia Ühendemiraatidel kooskõlas rahvusvahelise ja Araabia Ühendemiraatide õigusega suveräänne õigus, kaasa arvatud

erimajanduspiirkond ja selle jurisdiktsiooni all olev maismaa ja saared, sealhulgas selle vetes, merepõhjas ja maapõues toimuvate loodusvarade uurimise või kasutamisega seotud tegevuste suhtes.

ARTIKKEL 2

Investeeringute soodustamine ja toetamine

1. Lepingupool toetab teise lepingupoole investoreid, loob neile oma territooriumil soodsad investeerimistingimused ning lubab asjakohaseid investeeringuid oma õigusaktide kohaselt.
2. Vastastikuse investeerimise toetamiseks teavitab lepingupool taotluse korral nii palju kui võimalik teist lepingupoolt investeerimisvõimalustest oma territooriumil.

ARTIKKEL 3

Investeeringute kaitsmine

1. Lepingupoole investori õigusaktide kohaselt tehtud investeeringule ja tulule tagatakse teise lepingupoole territooriumil aus ja õiglane kohtlemine ning täielik kaitse ja julgeolek.
2. Kumbki lepingupool ei takista omavoliliste ega diskrimineerivate meetmetega selliste investeeringute arendamist, juhtimist, säilitamist, kasutamist, laiendamist, müüki ja vajaduse korral likvideerimist.
3. Kooskõlas oma õigusaktidega lepingupool nii palju kui võimalik avaldab või teeb muul moel avalikult teatavaks oma investeeringuid käsitlevad õigusaktid.
4. Lepingupool tagab oma õigusaktide kohaselt teise lepingupoole investorile juurdepääsu oma kohtutele, haldusorganitele ja ametitele ning kõikidele muudele kohtuasutustele.
5. Investeeringu likvideerimise korral tagatakse likvideerimisest saadud tulule samasugune kaitse ja kohtlemine.

ARTIKKEL 4

Riiklik kohtlemine ja enamsoodustusrežiim

1. Lepingupool kohtleb oma territooriumil teise lepingupoole investori investeeringuid ja tulu vähemalt sama soodsalt kui oma investori investeeringuid ja tulu või mis tahes kolmanda riigi investori investeeringuid ja tulu, võttes aluseks neist asjaomasele investorile soodsama.

2. Lepingupool kohtleb oma territooriumil teise lepingupoole investorit investeeringu omandamise, haldamise, arendamise, juhtimise, säilitamise, kasutamise, laiendamise, müügi või käsutamise puhul vähemalt sama soodsalt kui oma investorit või mis tahes kolmanda riigi investorit, võttes aluseks neist asjaomasele investorile soodsama.

3. Enamsoodustusrežiimi kohaldatakse asutamiseelsele tegevusele juhul, kui selles tegevuses järgitakse lepingupoole juriidiliste isikute asutamist või investeeringu omandamist käsitlevaid õigusakte ning kui nende kohaselt investeeringut lubatakse.

4. Lepingupool ei kehtesta oma territooriumil teise lepingupoole investori investeeringutele kohustuslikke nõudeid materjalide ostu, tootmisvahendite, tootmistevõime, veonduse ja oma toodete turustamise kohta ega tee muid selliseid põhjendamatu või diskrimineeriva tulemusega ettekirjutusi. Käesolevat lõiget ei kohaldata meetmete, mida võetakse õigusaktide kohaselt lepingupoole kõikidel valitsustasemetel korraldatud kaupade ja teenuste riigihankel.

5. Enamsoodustusrežiimi ei kohaldata õigusemõistmisel, olenemata muudest kahepoolsetest lepingutest, mis lepingupoolel on sõlminud kolmandate riikidega enne või peale käesoleva lepingu jõustumist.

6. Lõikeid 1 ja 2 ei või tõlgendada lepingupoole kohustusena laiendada teise lepingupoole investoritele samasugust kohtlemist, soodustusi või eelisõigusi, nagu esimene lepingupool on andnud tulenevalt:

a) olemasolevast või tulevases tolli-, majandus- või rahaliidu, vabakaubanduspiirkonna või muust sellisest rahvusvahelisest lepingust, mille osaline emb-kumb lepingupool on või mille osaliseks ta võib tulevikus saada;

b) rahvusvahelisest lepingust või kokkulepest, mis on kas täielikult või osaliselt seotud maksustamisega.

ARTIKKEL 5 **Kahju hüvitamine**

1. Kui ühe lepingupoole investori tehtud investeeringut kahjustatakse teise lepingupoole territooriumil asetleidva sõja või muu relvakonflikti, rahvarahutuse, hädaolukorra, revolutsiooni, mässu või muu sellise sündmuse tõttu, peab teine lepingupool võimaldama talle vara tagastamisel, hüvitise maksmisel, kompenseerimisel või muu lahenduse korral vähemalt sama soodsa kohtlemise kui oma investoritele või mis tahes kolmanda riigi investoritele, võttes aluseks neist asjaomasele investorile soodsama.

2. Piiramata lõike 1 kohaldamist, tuleb lepingupoole investorile, kes selles lõikes loetletud sündmuse tõttu kannab teise lepingupoole territooriumil kahju, kuna relvajõud või ametiasutused on tema vara täielikult või osaliselt:

a) sundkasutusele võtnud;

b) hävitanud, kui selle põhjuseks ei olnud relvavõitlus ega nõudnud seda tingimata hetkeolukord,

võimaldada sundkasutuse ajal saadud kahju eest või vara hävitamise korral kiire, piisav ja tõhus hüvitis või vara tagastamine. Asjakohane makse peab olema tehtud vabalt konverteeritavas valuutas ja seda peab saama viivitamata vabalt üle kanda.

ARTIKKEL 6 **Sundvõõrandamine**

1. Lepingupool ei sundvõõranda ega natsionaliseeri oma territooriumil otseselt ega kaudselt teise lepingupoole investori investeeringut ega võta muid samaväärse tulemusega meetmeid (edaspidi *sundvõõrandamine*), välja arvatud juhul, kui sundvõõrandatakse järgmistel tingimustel:

- a) üldistes huvides;
- b) võrdse kohtlemise põhimõtte alusel;
- c) õiglase menetluse kohaselt ja
- d) kiire, piisava ja tõhusa hüvitise eest.

2. Hüvitise suurus peab vastama sundvõõrandatud investeeringu õiglasele turuväärtusele vahetult enne sundvõõrandamist või eelseisva sundvõõrandamise teatavaks saamist, kui see kuupäev on varasem.

3. Kui õiglast turuväärtust ei ole võimalik tuvastada, määratakse hüvitise suurus õiglaselt, võttes arvesse kõiki kohaseid tegureid ja asjaolusid, näiteks algkapital, investeeringu iseloom ja kestus, asendamine, raamatupidamis- ja firmaväärtus.

4. Hüvitis tuleb välja maksta viivitamata, seda peab saama tegelikult realiseerida ja vabalt üle kanda.

5. Lepingupoole investoril, keda kahjustab teise lepingupoole läbiviidud sundvõõrandamine, on õigus nõuda asja kiiret läbivaatamist, sealhulgas investeeringu käesoleva artikli kohast hindamist ja hüvitamist, kas kohtus või muus teise lepingupoole pädevas ja sõltumatus ametiasutuses.

6. Kui lepingupool sundvõõrandab sellise juriidilise isiku vara, mis on moodustatud tema territooriumil tema õigusaktide kohaselt ja milles teise lepingupoole investor on osanik, tagab lepingupool, et käesolevat artiklit kohaldatakse teise lepingupoole investorile piisava ja tõhusa hüvitise maksmiseks.

ARTIKKEL 7 **Ülekanded**

1. Lepingupool tagab kooskõlas oma territooriumil jões olevate õigusaktidega, et teise lepingupoole investori tema territooriumil tehtud investeeringuga seotud makseid võib põhjendamatu viivitusega vabalt üle kanda tema territooriumile ja sealt välja. Need ülekanded on esmajoones:

- a) algkapital ja lisasummad investeeringu säilitamiseks või suurendamiseks;
- b) tulu;
- c) lepingu-, sealhulgas laenulepingujärgsed maksed;
- d) investeeringu täielikust või osalisest müügist või likvideerimisest saadav tulu;
- e) artiklites 5 ja 6 ettenähtud hüvitised;
- f) artikli 8 alusel tehtavad maksed
- g) investeerimisvaidluse lahendusest tulenevad maksed;
- h) töötasu ja muu tasu, mis makstakse investeeringuga seoses välismaalt palgatud töötajatele.

2. Mõlemad lepingupooled tagavad lõikes 1 nimetatud ülekannete põhjendamatu viivitusega tegemise vabalt konverteeritavas valuutas ülekande kuupäeval turul kehtiva vahetuskursi alusel ja kooskõlas selle lepingupoole territooriumil jões olevate õigusaktidega, kus investeering tehti. Valuutaturu puudumisel kasutatakse valuuta Rahvusvahelise Valuutafondi arveldusühikutesse arvutamise viimaseid vahetuskursse.

3. Olenemata lõigetest 1 ja 2, võib lepingupool kooskõlas oma õigusaktidega, heas usus, õiglaselt ja mittediskrimineerivalt ajutiselt piirata ülekandeid, et kohaldada oma õigusakte, mis käsitlevad:

- a) võlausaldajate kaitset pankrotimenetluses ja
- b) süütegusid.

ARTIKKEL 8 **Õiguste üleminek**

1. Kui lepingupool või tema määratud asutus (käsitleva artikli tähenduses *kindlustaja*) teeb oma investorile makse teise lepingupoole territooriumil tehtud investeeringuga seotud kindlustuslepingu või mitteärilise riski garantiilepingu alusel, tunnustab teine lepingupool, et:

a) selle investeeringuga seotud õigused ja nõuded lähevad kindlustajale üle kas seaduse kohaselt või tehingu tulemusena ja

b) kindlustajal on õigus talle üleläänud õigusi teostada ja nõudeid täitmisele pöörata samas ulatuses kui kindlustatud isikul ning ta kannab investeeringuga seotud kohustusi.

2. Kindlustajal on õigus, olenemata mis tahes asjaoludest:

a) samasugusele kohtlemisele loovutamise tulemusena omandatud õiguste, nõuete ja kohustuste suhtes ning

b) neist õigustest ja nõuetest tulenevatele maksetele,

nagu oli kindlustatud isikul käesoleva lepingu kohaselt seoses nimetatud investeeringu ja sellest saadava tuluga.

3. Kindlustajale üleläänud õigused või nõuded ei saa olla suuremad, kui olid investorile antud õigused.

4. Olenemata lõikest 1, toimub õiguste üleminek lepingupoolele ainult peale lepingupoole pädeva asutuse nõusoleku saamist, kui asjaomane nõusolek on vajalik.

ARTIKKEL 9

Lepingupoole ja teise lepingupoole investori vaidluste lahendamine

1. Investor püüab teise lepingupoolega tekkinud vaidluse esialgu lahendada rahumeelselt läbirääkimiste teel.

2. Läbirääkimiste alustamiseks esitab investor lepingupoolele kirjaliku teate. Teates märgitakse:

- a) vaidluspoolest investori nimi ja aadress;
- b) lepingu sätted, mille rikkumist väidetakse;
- c) nõude faktiline ja õiguslik alus ning
- d) taotletavad meetmed ja kahjunõude suurus.

3. Lepingupoole taotluse korral peab juhul, kui vaidlust ei ole võimalik lahendada rahumeelselt kuue kuu jooksul alates kirjalikust teatest, esitama selle lepitusmenetluse alustamiseks lepingupoole pädevatele asutustele või vahekohtutele.

4. Kui vaidlust ei saa rahumeelselt lahendada kuue kuu jooksul alates kirjalikust teatest või lõikes 3 viidatud lepitusmenetluse algusest, lahendatakse see investori taotluse alusel järgmiselt:

a) selle lepingupoole pädevas kohtus, kelle territooriumil investeering tehti;

b) Rahvusvahelise Investeeringuvaidluste Lahendamise Keskuse (ICSID) vahekohtus; keskus moodustati riikide ja teiste riikide kodanike investeerimisvaidluste lahendamise konventsiooni alusel, mis avati allakirjutamiseks 18. märtsil 1965 Washingtonis. Käesoleva lepingu kohaselt on lepingupoole tagasivõtmata nõus vaidluse esitamisega nimetatud keskusele, ka juhul, kui lepingupoole ja investoril puudub eraldi vahekohtukokkulepe. Nõusolek sisaldab loobumist nõudest, et riigisisised haldus- või kohtumeetmed peavad olema ammendatud, või

c) vahekohtus, mis koosneb kolmest vahekohtunikust, kooskõlas Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni rahvusvahelise kaubandusõiguse komisjoni (UNCITRAL) vahekohtueeskirjade ja nende muudatustega, mille mõlemad lepingupoole on heaks kiitnud. Käesoleva lepingu kohaselt on lepingupoole tagasivõtmata nõus vaidluse esitamisega nimetatud vahekohtule, ka juhul, kui lepingupoole ja investoril puudub eraldi vahekohtukokkulepe.

5. Otsus on lõplik ja siduv. Lepingupool tagab vahekohtuotsuse tunnustamise ja täitmise kooskõlas oma õigusaktidega.

6. Vaidluses osalev lepingupool ei esita üheski lepitus- või vahekohtumenetluse või otsuse täitmise järgus vastuväidet selle kohta, et teiseks vaidluspooleks olev investor on kindlustuse tulemusel juba saanud hüvitist kogu või osa kantud kahju eest.

7. Kui investor ja lepingupoole mis tahes volitatud asutus või kohalik omavalitsus on sõlminud investori investeeringut käsitleva kokkuleppe, kehtib selles kokkuleppes ettenähtud vaidluste lahendamise kord.

ARTIKKEL 10

Lepingupoolte vaidluste lahendamine

1. Lepingupooled lahendavad lepingu tõlgendamise või kohaldamisega seotud vaidlused võimaluse korral läbirääkimiste teel.

2. Kui lõikes 1 nimetatud vaidlust ei ole võimalik lahendada kuue kuu jooksul, esitatakse see emma-kumma lepingupoole taotlusel lahendamiseks kolmeliikmelisele vahekohtule.

3. Selline vahekohus moodustatakse *ad hoc*. Kumbki lepingupool määrab ühe vahekohtuniku ja need kaks vahekohtunikku lepivad kokku esimehes, kes on kolmanda riigi kodanik. Vahekohtunikud määratakse kahe kuu jooksul alates kuupäevast, mil üks lepingupool on teatanud teisele lepingupoolele oma kavatsusest esitada vaidlus vahekohtusse, mille esimees tuleb määrata kahe järgneva kuu jooksul.

4. Kui lõikes 3 nimetatud ajavahemikest ei peeta kinni, võib kumbki lepingupool muu asjakohase lahenduse puudumisel paluda teha vajalikud määramised Rahvusvahelise Kohtu esimehel. Kui Rahvusvahelise Kohtu esimees on emma-kumma lepingupoole kodanik või ta ei saa muul põhjusel nimetatud ülesannet täita, palutakse samadel tingimustel teha vajalikud määramised Rahvusvahelise Kohtu aseesimehel või tema võimetuse puhul kohtu kõige kauem teenistuses olnud liikmel. Määratud kohtunikul peab olema sellise riigi kodakondsus, kellega lepingupooltel on diplomaatilised suhted.

5. Kui lepingupooled ei otsusta teisiti, kehtestab vahekohus ise menetluskorra.

6. Vahekohus teeb otsuse lepingust lähtudes ja kooskõlas rahvusvahelise õiguse normidega. Kohus teeb otsuse häälteenamusega ning see on lõplik ja siduv.

7. Kumbki lepingupool kannab enda määratud vahekohtuniku kulud ning oma esindamisega seotud vahekohtumenetluse kulud. Esimehega seotud ja ülejäänud kulud kannavad mõlemad lepingupooled võrdsetes osades. Kohus võib oma otsusega määrata ka kulude teistsuguse jaotamise.

ARTIKKEL 11
Muude reeglite kohaldamine

Piiramata artikli 4 kohaldamist, kui lepingupoole õigusaktid või lisaks käesolevale lepingule lepingupoolte olemasolevad või tulevased rahvusvahelisest õigusest tulenevad kohustused sisaldavad kas üldisi või konkreetseid sätteid, mille kohaselt teise lepingupoole territooriumil investeeringuid teinud investoritele antakse käesolevas lepingus sätestatust soodsam kohtlemine, siis kehtivad investori jaoks soodsamad tingimused.

ARTIKKEL 12
Lepingu kohaldamine

Lepingut kohaldatakse investeeringute suhtes, mis on tehtud nii enne kui ka pärast lepingu jõustumist. Lepingut ei kohaldata ühegi enne lepingu jõustumist tekkinud investeeringuvaidluse ega rahuldatud nõude suhtes.

ARTIKKEL 13
Konsultatsioonid

Lepingupoole korraldavad emma-kumma lepingupoole taotlusel konsultatsioone, et arutada kõiki lepingu rakendamise ja kohaldamise küsimusi. Konsultatsioonid peetakse lepingupoole ettepanekul diplomaatiliste kanalite kaudu kokkulepitud kohas ja ajal.

ARTIKKEL 14
Soodustuste piiramine

1. Lepingupoole investorile ei kohaldata lepingu alusel soodustusi, kui lepingupoole kodakonduse omandamise peamine või üks peamistest eesmärkidest oli lepingust kasu saamine, mida teisiti ei oleks võimaldatud.

2. Enne lepingujärgsete soodustuste andmisest keeldumist teavitab keelduv lepingupool sellest teist lepingupoolt.

ARTIKKEL 15
Jõustumine, muutmine, kestus ja lõpetamine

1. Leping jõustub kuupäeval, mil saadakse diplomaatiliste kanalite kaudu kätte lepingupoolte viimane teade lepingu jõustumiseks vajalike riigisiseste nõuete täitmise kohta.
2. Lepingut võib muuta lepingupoolte kirjaliku kokkuleppega. Muudatused jõustuvad lepingu jõustumiseks ettenähtud korra kohaselt.
3. Leping jääb jõusse kümneks aastaks ja pikeneb seejärel kümneaastaste ajavahemike kaupa, kui kumbki lepingupool ei ole üks aasta enne esimese või mis tahes järgneva ajavahemiku möödumist teisele lepingupoolele teatanud oma kavatsusest leping lõpetada. Lõpetamine jõustub käimasoleva kümneaastase ajavahemiku möödumisel.
4. Investeeringute suhtes, mis on tehtud enne lepingu lõpetamise jõustumise kuupäeva, kehtivad lepingu sätted edasi kümme aastat, alates lepingu lõpetamise kuupäevast.
5. Lepingu kehtivust ei mõjuta diplomaatiliste või konsulaarsuhete olemasolu lepingupoolte vahel.

Selle kinnituseks on täievolilised esindajad lepingule alla kirjutanud.

Koostatud 20. aprillil 2011 Abu Dhabis kahes eksemplaris eesti, araabia ja inglise keeles; kõik kolm teksti on võrdselt autentsed. Erineva tõlgendamise korral lähtutakse ingliskeelsest tekstist.

Eesti Vabariigi nimel
Urmas Paet

Araabia Ühendemiraatide nimel
Abdullah bin Zayed Al Nahyan

PROTOKOLL

Eesti Vabariigi ja Araabia Ühendemiraatide vahelise investeeringute soodustamise ja vastastikuse kaitse lepingu (edaspidi *leping*) allakirjutamisel on pooled kokku leppinud järgmistes sätetes, mis moodustavad lepingu lahutamatu osa.

1. Kogu lepingu suhtes mõistetakse, et investori poolt sõlmitud võlaõigusliku lepingu rikkumine ei tähenda käesoleva lepingu rikkumist.
2. Artikli 8 lõike 4 puhul on Araabia Ühendemiraatide pädevaks asutuseks Rahandusministeerium.
3. Artikli 9 lõike 4 suhtes mõistetakse, et Araabia Ühendemiraatide puhul peab investor enne, kui ta võib esitada vaidluse lahendamiseks artikli 9 lõike 4 kohaselt, esitama taotluse vaidluse lahendamiseks artikli 9 lõike 3 kohaselt.

Selle kinnituseks on valitsuste volitatud isikud lepingule alla kirjutanud.

Koostatud 20. aprillil 2011 Abu Dhabis kahes eksemplaris eesti, araabia ja inglise keeles; tekstid on võrdselt autentsed. Tõlgendamiserinevuste korral võetakse aluseks ingliskeelne tekst.

Eesti Vabariigi nimel
Urmas Paet

Araabia Ühendemiraatide nimel
Abdullah bin Zayed Al Nahyan